

Trust Regn. No. 6/1975/Govt.

પ્રકાશન સ્થળ:

વસુંધરા દૂરસ્ત

૩૨૨, વેલ્ફેર સોશિયલ સેન્ટર,
સુપરબલ્ડ મેડન ટોડ, જામણડી પોસ્ટ,
રાજકોટ-૩૬૧ ૧૦૫ (ગુજરાત)
ફોન: ૨૭૩૧૭૩૮ ફેક્સ: ૨૭૩૫૨૧૧

વસુંધરા જ્યોત

R.N.I. Reg. No. GUJ.GUJ/2001/6714

વર્ષ: ૧૧ * અંક: ૦૯ * તા. ૧/૦૯/૨૦૧૨ કિંમત રૂ. ૪.૦૦

દૂરસ્તના હોદ્દાધારી: પ્રમુખ: ડૉ. વલ્લભભાઈ કથીરિયા કે ઉપ પ્રમુખ: રમેશભાઈ વેદિયા કે મંત્રી: સ્વચ્છભાઈ લાલિયા કે જાનજી: રમેશભાઈ વોરા

“આપત્તિ”ને “અવસર” બનાવવા પશુધનનાં લાભાર્થી ગૌ સેવા આયોગ સાથે સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓનું સંકલન કરતા ડૉ. વલ્લભભાઈ કથીરિયા:

અપૂરતા વરસાદને કારણે સર્જાયેલી ધાસચારાની વિકટ સ્થિતિને પહોંચી વળવા માટે, બુધ્ધના ધોરણે ઉપલબ્ધ ધાસચારાનું વ્યાપક ક્લક પર વ્યવસ્થાપન તેમજ આવી પડેલી આ કુદરતી “આપત્તિ”ને સંગઠિત પ્રયાસો દ્વારા “અવસર”માં પલટવાની હાકલ સાથેની સુઆયોજિત કાર્ય યોજનાની સમીક્ષા ચેરમેન ડૉ. વલ્લભભાઈ કથીરિયાએ સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓ તેમજ ગૌશાળા-પાંજરાયોજનાં સંચાલકો સાથે કરી હતી. અછતગ્રસ્ત વિસ્તારોની પાંજરાયોજ, ગૌશાળાને પશુ દૈનિક રૂ. ૨૫ ચુકવવા સહિતની ગુજરાત સરકારની અછતને પહોંચી વળવા માટેની ધાસ વિતરણ તેમજ પશુધન બચાવવા માટેની યોજનાઓની તલસ્પર્શી છાણાવટ અને માહિતી ડૉ. કથીરિયાએ આપી હતી. તેમ જ ખૂબ જ ઉપયોગી એવી ઘોષણા માટે મુખ્યમંત્રીશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી, નાણામંત્રીશ્રી વજુભાઈ વાળા સહિતનાં ગુજરાત સરકારનાં પ્રધાનમંડળનો સ્ત્રગ્ગ સ્વીકાર કર્યો હતો. ડૉ. કથીરિયાએ ગુજરાત અને ખાસ કરીને રાજકોટ સૌરાષ્ટ્રના લોકોમાં રહેલી જીવદયા, ગૌસેવાનાં માનવીય અભિગમનું વ્યાપક અને ત્વરિત સંવેદના સાથેનું સંવર્ધન અને પરિણામલક્ષી કામગીરી તાત્કાલિક અસરથી શુભારંભ પામે તેવી હૃદયસ્પર્શી આપીલ ઉપસ્થિત સૌને કરી હતી. ગૌસેવા આયોગનાં તેમજ વ્યક્તિગત રીતે પોતાના “રાઉન્ડ ધી કલોક” ના સહકારની ખાત્રી સાથે સરકાર તેમજ સમાજના સંકલનને વધુ સુવ્યવસ્થિત કરવા આગામી દિવસોમાં રાજકોટ ખાતે પણ ગૌસેવા આયોગના હંગામી કંટોલ રૂમ ચાલુ કરવાની જાહેરાત ડૉ. કથીરિયાએ કરી હતી. બાળકોથી લઈને વડીલોમાં પહેલેથી રહેલી ગૌસેવાના આ સમયે જાગૃત કરવી જ પડશે અને આ જીવદયા ચેતનાનો લાભ માત્ર અછતનાં સમયે જ નહીં આગામી વર્ષોમાં પણ વ્યાપક સ્વરૂપે લાભો ગોમાતા, પશુધન અને સમગ્ર સુષ્ટિને મળતો જ રહે તે માટેનાં વ્યાપક પરિણામલક્ષી સૂચનો ઉપસ્થિત જીવદયા પ્રેમીઓ, ગૌસેવકો તેમજ પંચ વધુ સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓનાં પ્રતિનિધિઓએ ડૉ. કથીરિયાને કર્યા હતા.

વૈષ્ણવ, ગૌપાલક બોર્ડના દિનેશભાઈ ટોળિયા, મીતલ ખેતાણી, પ્રભુદાસ તન્ના, ડૉ. શૈલેષ જાની, હસમુખભાઈ ચંદારાણા, ચમનભાઈ સિંધવ, પ્રયાંત મહેતા. મનોજ પટેલ, સ્વચ્છભાઈ લાલિયા, ભરતભાઈ રેલીયા, કાનભાઈ સુવા, ચંદ્રેશ પટેલ, સુરેશ પરમાર, શરદ વોરા, અરૂણ નિર્મળ, પ્રતીક સંઘાણી, રમેશભાઈ ઠક્કર, કાંતીભાઈ પટેલ, કિરીટભાઈ પાંખી, ધીરજભાઈ કાનાબાર, શશીભાઈ શેષી, રાઘુભાઈ રેયાણી, ભરતભાઈ સુરેજ, હસમુખભાઈ પાઘડાર સહિત અનેક જીવદયા પ્રેમીઓ તેમજ સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓનાં પ્રતિનિધિઓ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. અને આ સૌ અગ્રાણીઓએ પશુધનને બચાવવા પોતાનાં તન-મન-ધનનાં સહકારની તેમજ બુધ્ધનાં ધોરણે સરકાર સાથે રહી ત્વરિત કામગીરીની અનુમોદના કરી હતી.

વૈશ્વ સ્થાનેલી... ‘વિશ્વ આત્મહત્યા નિવારણ દિન’

આજનો યુગ પરિવર્તન, આધુનિકતા તેમજ ઝડપી યુગનો છે. ઇંધાકીય આર્થિક જરૂરિયાતો અને મોંઘવારી ખૂબ વધવા પામતા સ્પર્ધાત્મક વાતાવરણમાં ડગલે ભે પગલે આપત્તિઓ આવી પડે છે, કેટલીક મુશ્કેલીઓ જાતે ભોતરેલી હોય છે તો કેટલીક કુદરતી પણ હોય છે. જ્યારે આ બોજ અસહ્ય બને ત્યારે કોઈને કહી નહીં શકાતા, હતાશ બનીને માનવી આત્મહત્યા કરે છે તો ક્યારેક પરિવાર સાથે પણ આત્મહત્યા કરે છે.

આત્મહત્યામાં પારીવારિક, ઇંધાકીય પ્રશ્નો કે વેપાર હોય ખેતી કે અન્ય પણ હોય શકે! અભ્યાસ કરતાં વિદ્યાર્થીઓ ભવિષ્યની ચિંતામાં કે નાપાસ થવાની બીકે આત્મહત્યાનો માર્ગ લે છે ત્યારે તેની કારકીર્દિ પણ ખતમ થાય છે. સાથોસાથ પરિવારજનો કે સમાજ અને રાષ્ટ્ર પણ બદલામ થાય છે. વિશ્વમાં આજે આત્મહત્યાના ઘણા બનાવો દર મિનીટે બને છે, “તા. ૧૦ સપ્ટે. આત્મહત્યા નિવારણ દિને” આ અંગે જાગૃતિ કેળવીએ. આત્મહત્યા રોકવા નાજરિક ધર્મ બજાવીએ. સમાજ અને વિશ્વના રાષ્ટ્રો ચિંતિત બની આ અંગે જાગૃતતા કેળવે તે જરૂરી છે.

વધુ યાના ૨ ઉપર

મિટિંગમાં ચેરમ્સ ઓફ કોમર્સના પ્રમુખ શ્રીસમીરભાઈ શાહ, ગુણુભાઈ ડેલાવાળા, રાજેન્દ્ર શાહ, ચંદ્રકાંત શેઠ, ટી.ડી.પટેલ, વી.પી.

‘છોડમાં રણછોડ’ સાર્થક કરીને વિશ્વ પર્યાવરણ નાબુદી દિન મનાવીએ...

ગાયનું 'ઘણ' કેમ કહેવાયું ?

ગાયમાં તૈત્રીસ કરોડ દેવતાઓનો વાસ છે. ગાય એ "સાચું મુલ્યવાન 'ઘન' છે. ગાયનાં દુધ, ગોબર, મૂત્ર, દહી, ઘી આદિ 'ઘન' સમાન છે ગાય ખેતી માટે બળદ આપે છે, છાણનું ખાતર આપે છે, ખેતીનો પર્યાય હોવાથી ગાયોના સમૂહને 'ઘન' માંથી 'ઘણ' કહેવાયું. જે આજે પણ આ ઘણ (ગાયોનો સમૂહ) ગોંદરે-ગોચરમાં કે પાણી પીવા જાય ત્યારે 'ગાયોનું ઘણ' નીકળ્યું તેમ કહેવાય છે. જેની પાસે વધુમાં વધુ ગાયો હોય એ 'ઘનવાન' કહેવાતા. પ્રારંભિક સમયમાં પણ આ 'ગાયોના ઘણ'ને બચાવવા પાછા વાળવા ઘણા રાજાઓ, શૂરવીરોએ બલિદાન આપ્યાં છે, જેમની સૂરાપૂરા તરીકે ખાંભીઓ આજે ગોંદરે દેખાય છે, ગાય ભારતીય સંસ્કૃતિની રક્ષક હોવાથી તે સર્વત્ર પૂજાય છે. આવો, આપણે સૌ કપરા સમયમાં તેનું રક્ષણ કરીએ... દુષ્કાળ-આપત્તિમાં 'ગૌ રક્ષા અને ગોપાલન એટલે ધર્મ-સંસ્કૃતિનું રક્ષણ'...

'મારે ઘેર દૂઝે ગોરી ગાવલડી, માંવલડી જેવી ગાવલડી....
એને કંઠે ઘંટડી રણકે છે... તેની દૂધની ધારાઓ વહૂં છે...
પંડચના ભૂખ્યા રાખીને, જગને તે પોષે છે.
પશુઓમાં તે શ્રેષ્ઠ બની, જગમાં તે પૂજાય છે....

-સંકલન: ભરત મહેતા

"જો વ્યસન છૂટી જાય તો કોઈને પણ ગાયનાં દુધ, ઘી ખાવાં મોંઘા ન પડે. સંકલ્પ કરીએ કે નવી પેઢીનું એકપણ બાળક તમાકુનાં ઝેરનું વ્યસની ન બને તથા દરેક બાળક ગાયના દુધ, માખણ, ઘી થી ઉછરે" એવો રાષ્ટ્રીય સંકલ્પ કરી (વ્યસનનું ઝેર છોડી) ગાયનું દુધ અપનાવીએ....

પૈસાદાર કોણ છે ?

- જેની પાસે સંપૂર્ણ સમજદારી છે.
- જેનું શરીર નીરોગી છે અને જે અભય ધર્મને ઢાલે છે.
- પોતાને જે મળે તેનાથી સંતોષ માનનારાને.
- જેનું ભાગ્ય સદગુણોની વૃદ્ધિ કરવામાં મદદરૂપ થતું હોય.
- પવિત્ર માણસોની નજરે જે માણસ માનનીય હોય અને સજ્જનોને જેની પ્રશંસા કરતા હોય.
- જે માણસને નિર્મળતા અને ધર્મ પર વિશ્વાસ હોય.
- જે માણસે પ્રમાણિકતાથી ધન કમાયેલું હોય.
- ઉદારતા એ સર્વપ્રથમ સાતું કામ છે. બીજું-સન્ન, ત્રીજું-કૃતજ્ઞતા, ચોથું-સંતોષ, પાંચમું સજ્જનોની ભલાઈમાં અનુકૂળ થવાનું ઈચ્છનો હોય અને દરેકનો મિત્ર બની રહેવા ઈચ્છનો હોય. છઠ્ઠું-વહંમમાંથી મુક્તિ, ઉદ્યમી બની રહેવાની ટેવ,
- દરેક માણસની જ્ઞાતા અને સાધનો માટે ભલે ઘાગણી, સજ્જનોને પ્રિય થવાની તકની શોધ, દાન કરવાની ભાવના અને લોભને મનથી દૂર રાખવો.
- કોઈની અદેખાઈ ન કરવી, કોઈની સાથે કલિષ્ઠો ન કરવો, શરીરમાં કોપને પ્રવેશ ન કરવા દેવો, આગસને લીધે લીલાશમાં ન સરકી પડવું, નિંદા અને અદેખાઈ ન કરવી, કોઈને છેતરવા નહીં, પોતાની જાત તથા અન્ય લોકોને સુખ આપનાર બની રહેવું.
- જે ધનવાનોને પોતાની ચીજવસ્તુઓથી સંતોષ ન હોય અને કોઈક વસ્તુમાં વૃદ્ધિ થતી જ રહેવી જોઈએ એમ ઈચ્છનાર માણસને વધારે ગરીબ ગણવો જોઈએ.
- ગરીબ માણસોમાં જેની પાસે જે કોઈ હોય તેનાથી સંતોષ માનનાર અને કોઈપણ વસ્તુમાં વધારો થતો જ રહેવો જોઈએ એવી ચિંતા ન કરનાર માણસને ધનવાન ગણવો જોઈએ.

-ઝરથુસ્ત્રના વિચારો

અનુ. પાના ૧

ઘણી એવી સંસ્થાઓ ચાલે છે જે આત્મહત્યા પીકિતોને હતાશા માંથી બહાર લાવવા મનોવૈજ્ઞાનિક તેમ જ આધ્યાત્મિક વિચારો દ્વારા આત્મ બળ-મનોબળ વધારવા પ્રયત્નો કરે છે, જે પ્રેરણાદાયી પ્રસંરાલીય છે. આત્મહત્યા રોકવા વિચારોમાં હકારાત્મક વલણ પેદાકરીએ. ધીરજ-સહનશીલતા અને સંતોષના ગુણો વિકસાવીએ. હિમત હાર્યા વગર, નારીપાસ બન્યા વગર આપત્તિઓ સામે લડીએ. આ આપત્તિઓ કે જે જાતે ઉભી કરેલી કે કુદરતી હોય તો પણ કાયમી નથી હોતી, ઘણી વખત એવું બને છે કે કરકસર કે સાદાઈ અપનાવી શકતા નથી કે આપક કરતા વધુ ખર્ચની કુટેવ રાખીએ છીએ, આત્મહત્યા રોકવા વિચારો હકારાત્મક કરીએ, આધ્યાત્મિક-વ્યસનમુક્ત-સાદાઈવાળુ જીવન અપનાવીએ-બાળકોમાં પણ આ ગુણ વિકસાવીએ--"વિશ્વ આત્મહત્યા નિવારણ દિન"ને સાર્થક કરીએ.

-સ્વજીભાઈ લાહિયા

પ્રેમજ જ્યોતિ તારો દાખવી

પ્રેમજ જ્યોતિ તારો દાખવી

મુજ જીવન - પંચ ઉજળ. ધુવડ
દૂર પડ્યો નિજ ધામથી હું, ને ઘેરે ઘન અંધાર,
માર્ગે શૂઝે નવ ધોર રજનીમાં, નિજ શિશુને સંભાળ,
મારો જીવન - પંચ ઉજળ. ૧
ડગમગતો પગ રાખ નું સ્થિર મુજ દૂર નજર છો ન જાણ,
દૂર માર્ગે જેવા લોભ લગીર ન, એક ડગલું બસ થાપ,
મારે એક ડગલું બસ થાપ. ૨
આજ લગી રહ્યો ગર્વમાં હું, ને મારી મદદ ન લગાર,
આપ બળે માર્ગે જોઈને ચાલવા, હામ ધરી મૂક બાળ,
હવે મારું નુજ આધાર. ૩
ભભકભયાં તેજથી હું લોભાવો, ને ભય છતાં ધર્મો ગર્વ,
વીન્યાં વર્ષો ને લોપ સ્મરણથી, સ્ખલન થયાં જ સર્વ,
મારે આજ થકી નવું પર્વ. ૪
તારા પ્રભાવે નિભાવ્યો મને, પ્રભુ આજ લગી પ્રેમભર,
નિશ્ચે મને તે સ્થિર પગલેથી, ચલવી પહોંચાડશે ઘેર,
દાખવી પ્રેમજ જ્યોતિની સેર. ૫
કર્દમભૂમિ કળાગભરેલી, ને ગિરિવર કેરી કરાડ,
ધસમસતા જળ કેરા પ્રવાહો, સર્વ વટાવી કૃપાળ,
મને પહોંચાડશે નિજ દાર. ૬
રજની જગે ને પ્રભાત ઊજળશે, ને રિમત કરશે પ્રેમાળ,
દિવ્યગુણોનાં વદન મનોહર, મારે હૃદયે વસ્ત્યાં ચીરકાળ,
જે મેં ખોયાં હતાં જ્ઞાણ વાર. ૭
-નરસિંહરાવ દિવેદિયા

કાવ્ય સારાંશ.....

હે પ્રભુ! મારામાં પ્રેમરૂપી જ્યોતનો પ્રકાશ પાથર. મારા હૃદયમાં અંધકારરૂપી અહંકાર, ભય, મૃત્યુ, લોભ, મોહ ભરેલા છે. હું આનાથી અંજાઈને તરિષ્ઠ થયો છું. મને આજનો માર્ગ દેખાતો નથી. માર્ગ મુશ્કેલીઓ અને આપત્તિરૂપી કંટકોના કળણથી ભરેલો છે. આ ઘસમસતા પૂરે રૂપી આપત્તિઓમાંથી બહાર લાવી તારા દ્વારે મને પહોંચાડ... મારા આત્માએ જે ગુમાવ્યું હતું તે મને પાછું આપ....

મોઠામાં જીભ અને દાંત સાથે રહે છે. તેવી રીતે સમાજમાં સજ્જન અને દુર્જન સાથે જ રહે છે. જો દુર્જન લોકો પોતાના સ્વભાવને છોડી ન શકતા હોય તો સજ્જને પોતાના સ્વભાવને શા માટે છોડી દેવો જોઈએ?

આરોગ્ય અને આપણે.....

આયુર્વેદની દ્રષ્ટિએ શ્રેષ્ઠ છે.....

- અનાજમાં ચણા
- ફળોમાં કાળી ધરાબ
- કંદમૂળમાં આદુ
- મીઠામાં સિંધવ
- પાણીમાં ઢૂવાનું પાણી
- દાંતણમાં કરંચ
- ભાજીમાં ડોડી (ખરખોડી), તાંદળીચો
- વિહારમાં હ્રહમચર્ય
- કઠોળમાં મગ
- શાકમાં પરવળ
- તલનું તેલ
- માટલાનો ગોળ
- ઐષધમાં હરકે
- દુધમાં ગાયનું દુધ

આયુર્વેદની દ્રષ્ટિએ નુકશાનકારક

- ધાન્યમાં બાજરી
- શાકમાં ટીંડોરા
- ફળોમાં નાના ફાણસ
- દુધમાં ઘેટીનું દુધ
- મીઠામાં દરિયાનું મીઠું
- મુખવાસમાં સોપારી, તંબાકુ
- ગોળમાં નવો ગોળ
- કઠોળમાં અડદ
- ભાજીમાં સરસવની ભાજી
- તેલમાં શીંગતેલ
- કંદમાં બટેટા
- ધીમાં વેજીટેબલ ઘી
- પીણામાં ચા-કોફી-કોકો
- પાણીમાં નદીનું પાણી

(કોઈપણ સ્ત્રીજવસ્તુનો અતિરેક હાનીકારક છે)

નથી અને છે

- ✦ તલનું તેલ ખાવાથી આંખને હિતકર નથી, તેનું માલીસ આંખને હિતકર છે.
- ✦ માંદાને સવારે વહેલા ઉઠવું હિતકર નથી, સાજાને હિતકર છે.
- ✦ તાવવાળાને હરડે અને દાંતાગ હિતકર નથી, સાજા માગસને હિતકર છે.
- ✦ આરામએ કફ અને પિત્તવાળાને હિતકર નથી, વાયુવાળા માગસને હિતકર છે
- ✦ રેચ લેવા માટે નેપાળો અને સોનામુખી હિતકર નથી, કડુ અને નસોતર હિતકર છે.
- ✦ દસ્ત સાફ લાવવા માટે રેચક દવા હિતકર નથી, હરડે, હિમેજ હિતકર છે.
- ✦ માંદા માગસને ઠંડુ પાણી પીવું હિતકર નથી, ઉકાળેલું પાણી હિતકર છે.
- ✦ દાંતનું પડું લોઢરીને બગાડતું નથી, લોઢરીનું પડું (આમ) દાંતને બગાડે
- ✦ શરીરના વેગને રોકવા હિતકર નથી, મનના વેગને રોકવા હિતકર છે.
- ✦ મોડા ઉઠવું હિતકર નથી, વહેલા ઉઠવું હિતકર છે.

- 'સંપૂર્ણ તંદુરસ્તી માટેના સરળ ધરગચ્છુ ઉપાયો' માંથી સાભાર

જાણવા જેવું: ગુજરાતની દરેક વ્યક્તિની વિગત ચીફ ઇલેકશન ઓફીસના સોફ્ટવેરમાં એક કલીક કરવાથી મેળવી શકાય છે. ઓન લાઇન વિગત માટે www.ceogujarat.nic.in કલીક કરો અને તમારો જિલ્લો, નામ, પિતાનું નામ, અટક લખવાથી સંપૂર્ણ પરિવારની વિગત મેળવી શકાશે અથવા વોટર આઈ.ડી. નંબરથી પણ જાણી શકાશે.

‘વિશાળતા એ જીવન છે, સર્વ પ્રકારની સંકુચિતતા એ મૃત્યુ છે. સર્વ પ્રકારનો પ્રેમ એ વિશાળતા છે.’

-સ્વામી વિવેકાનંદ

ખેતી માટે પ્રેરણારૂપ ‘ચંદન’ની ખેતી

રાજકોટ જિલ્લાના કોટડા સાંગાણી તાલુકાના રામોદ ગામના યુવા ખેડૂત રાજેશ ડાયાભાઈ નાથાણીએ સ્ટ્રીનલાઉસના સથવારે ચંદનની ખેતી શરૂ કરી છે. આ દીર્ઘઘ્રષ્ટીવાળા ખેડૂતે તેમના સંયુક્ત કુટુંબની સવા બે એકર જમીનમાં બે અલગ અલગ સ્ટ્રીનલાઉસમાં ચંદનના કુલ ૮૦૮ રોપાઓનું વાવેતર કર્યું છે. તેમાં સાથે સાથે આંતરપાકમાં લીલી હળદરનું વાવેતર કરાશે. એક પુખ્ત ચંદનના વૃક્ષની કિંમત એક કિલોગ્રામ સોના અરાબર થાય છે. વિદેશી હાડીયામાગ કમાવી આપે છે. ચંદનના લાકડામાંથી તેલ, અતર, સૌંદર્ય પ્રસાધનો અને છે અને લાકડાં(સુખડ)નો ધાર્મિક કાર્યોમાં ખાગ ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. વધુ વિગતો આપતા જાણવાયું હતું કે આધુનિક ખેતી દ્વારા પરંપરાગત રીતે અમે પાકોમાં મગજળી, કપાસ, લસણ, ડુંગળી, જીરું, શાકભાજી, મરચી, રીંગાણી, ટામેટાનું વાવેતર કરીને ઘણું ઉત્પાદન મેળવીએ છીએ.

સ્ટ્રીનલાઉસ અને ચંદનની ખેતીની વિગતો આપતાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે અમારા સંયુક્ત કુટુંબના બે સભ્યોને રાજકોટના બાગાયત વિભાગ દ્વારા છેલ્લા સવાવર્ષમાં બે તબક્કામાં બે સ્ટ્રીનલાઉસ અનાવવાના અર્થના ૫૦ ટકાના રૂ. ૧૧.૪ લાખ સબસીડી મળેલ છે. પ્રથમ સ્ટ્રીનલાઉસમાં મેથી, ભાજી, અને લસણનું વાવેતર કરીને ઉત્પાદન મેળવ્યું હતું જેમાં મેથીની ભાજીમાં સાડુંએવું રૂ. ૩ લાખનું નફાકારક ઉત્પાદન કર્યું હતું. ચંદનના રોપાની ખેતીની જાણકારી મેળવવા માટે અમારા યુવના ખેડૂતો બેંગલોર ખાતે નેશનલ પુડન એન્ડ સાયન્સ ટેકનોલોજીમાં મોકલ્યા હતા. ચંદનના રોપા અમે બેંગલોરની નર્સરીમાંથી લાવ્યા છીએ અને એક રોપો અમને રૂ. ૮૫માં પડતર ભાવે પડ્યો છે. ચંદનના ૮૦૮ રોપા બંને સ્ટ્રીનલાઉસમાં વાવેલ છે. આ ચંદનના રોપાની ખાસિયત છે કે તે પરોપજીવી છે. તેની બાજુમાં કોઈ એક નાનું વૃક્ષ કે રોપો વાવવું જોઈએ જેના મૂળ મારફત ચંદનનો રોપો કે વૃક્ષ પોષક તત્ત્વ મેળવે છે. અમે અત્યારે ચંદનના રોપાની બાજુમાં તુવેરના રોપા વાવેલ છે. જ્યારે આંતરપાકમાં લીલી હળદરનું વાવેતર કરવા જઈ રહ્યાં છીએ. ચંદનનું વૃક્ષ ૧૨ થી ૧૫ વર્ષે તેષાર થાય છે. આજના સ્પર્ધાત્મક તેજ-મંદીના યુગમાં આયોજન વગરની રાસાયણિક દવા ખાતરના બેકામ ખર્ચા કરી નુકશાની કરતા ખેડૂતોએ સજીવ ખેતી અપનાવી ચંદનની નફાકારક ખેતી સાથે જમીનને અચાવવી જરૂરી છે.

બીજાના કાર્યોમાં દખલગીરી

એ મનોવિજ્ઞાનનો વિષય છે કે ઈચ્છયા વગરની સલાહ, આવરાગ યોગ્ય બાબતો, શિક્ષા, આલોચના કે યોજના કોઈને ગમતી નથી, ભલે પછી તે ગમે તેટલાં શ્રેષ્ઠ હોય ! બીજાની યોજના કે સલાહનો સ્વીકાર કરવામાં આપણો અહંકાર આડો આવે છે. આપણે પેલા કરતાં તુચ્છ છીએ એવું લાગે છે. પોતાના પરજીવનો ભાવ કોઈને ગમતો નથી. જે તેવો છે એવા જ રહેવામાં એને સુખ અને સંતોષ બન્ને મળે છે. એવા માણસો બીજાઓના અનુભવનો લાભ ઉઠાવતા નથી. એમને બીજાઓની સારી વિચારધારા અપનાવવાનું ગમતું નથી હોતું. એ પોતે જે કરતો હોય એમાં જ એને લાભ જાણાય છે.

આ જ રીતે જો કોઈને મહેનત કર્યા વગર કોઈ વસ્તુ મફતમાં મળી જાય તો તે તેનું મૂલ્ય તે સમજતો નથી. બીજાઓએ આપેલી વસ્તુઓમાં એનું મમત્વ પ્રવેશતું નથી. મમત્વ ન હોવાના કારણે તે વસ્તુઓ એના વ્યક્તિત્વનું અંગ બની શકતી નથી. ગુપ્ત મનમાં આ સંસ્કારો એક પ્રકારનો માનસિક માર્ગ ઉત્પન્ન કરે છે. જેવી રીતે ગાડું ચાલવાથી ચીલો પડી જાય છે, એવી જ રીતે આ માનસિક રેખાઓ બન્યા કરે છે. જે ધીમી ગતિએ એમનું નિર્માણ થાય છે એ જ ધીમી ગતિએ એમને દૂર કરીને નવા સંસ્કારો સ્થાપી શકાય છે.

- ‘જીથી ચિંતનના સાન્નિધ્ય’ માંથી સાભાર

સ્વામી વિવેકાનંદની ૧૫૦મી જન્મ જયંતિ નિમિત્તે

ઈશ્વરની શોધ બીજે ક્યાં કરવા જશો? શું બધા દીન-દુઃખી અને દુર્બળ લોકો ઈશ્વર સ્વરૂપ નથી? તો એમની પૂજા પ્રથમ શા માટે ન કરવી? ગંગા કાંઠે કૂવો ખોદવા શા માટે જવું?

પ્રેમની સર્વશક્તિમત્તામાં શ્રદ્ધા રાખો. શું તમારી પાસે પ્રેમ છે! તો તમે સર્વશક્તિમાન છો. શું તમે સંપૂર્ણપણે નિઃસ્વાર્થી છો? જો એવું હોય તો કોઈપણ વ્યક્તિ તમારો પ્રતિકાર કરી શકે નહીં. ચારિત્ર્ય જ સર્વત્ર ફલદાયી નીવડે છે.

વિકાસ એ જ જીવન અને સંકોચ એજ મૃત્યુ. પ્રેમ એટલે વિકાસ. સ્વાર્થ એટલે સંકોચ. પ્રેમ એ જીવનનો એકમાત્ર નિયમ છે. જો પ્રેમપૂર્ણ છે તે જીવે છે, જો સ્વાર્થી છે તે મૃત્યુને આધીન થતો જાય છે. માટે પ્રેમ ખાતર પ્રેમ દાખવો, કારણ કે જો રીતે તમે જીવવા માટે સ્વાસ્થ્ય લ્યો છો એ જ રીતે પ્રેમ એ જીવનનો એકમાત્ર નિયમ છે. સ્વાર્થરહિત પ્રેમનું, સ્વાર્થરહિત કાર્યનું અને અન્ય તમામ વસ્તુઓનું એ જ રહસ્ય છે.

જગતને પ્રકાશ કોણ આપશે? આત્મસમર્પણ એ વીની ગયેલા યુગોથી ચાલ્યો આવતો 'મહાનિયમ' છે. ખેર! ભાવિ યુગોનો પણ એ મહાનિયમ થશે. 'બાહુજન હિતાય, બાહુજન સુખાય' પૃથ્વીના વીરતમ અને શ્રેષ્ઠ લોકોએ આત્મસમર્પણ કરવું પડશે. સનાતન પ્રેમ અને કરુણાથી પૂર્ણ એવા સંકલ્પો બુધ્ધોની જરૂર છે.

હું વારંવાર જન્મ ધારણ કરવા અને હજારો યાતનાઓ ભોગવવા ઈચ્છું છું કે, જેથી જેની એકની જ હસ્તી છે અને જે એકમાં જ મને શ્રદ્ધા છે એવા સર્વ જીવોની-સમર્પિતરૂપે ઈશ્વરની પૂજા કરી શકું અને સૌથી વિશેષ તો સર્વ જાતિઓ અને સર્વ જીવોના દુષ્ટોમાં, દુઃખીઓમાં અને દરિદ્રોમાં રહેલો એવો મારો ઈશ્વર એ મારી વિશેષ પૂજનો વિષય છે.

રાષ્ટ્રને મહાન બનાવવા માટે ત્રણ વસ્તુઓ જરૂરી છે.
- ભગવાનનું મંદિર-નિર્મળ શરીર!
- સત્યના સાક્ષી બની રહેવા માટે દિવ્ય હિંમત,
- અને કરુણાળુ ઈશ્વરના અંધુઓ એવાં નિર્ધન લોકોની સેવા કરવા માટે પ્રેમ-હમદર્દી.
તો દિવ્ય માર્ગના યાત્રિકો ઉભા થાઓ!
બ્રહ્માણ લોકોને જુઓ, તેમના શરીરમાંથી લોહી વહી રહ્યું છે. તેમને સમાજે ત્યજી દીધા છે, તેઓ યાતનાનો ભોગ બનેલા છે. તેમની શ્રદ્ધા અને પ્રેમપૂર્વક સેવા કરો અને તેમના ચરણ કમલની રજને મુંબન કરો. -સાધુ વાસવાગી

પ્રાર્થના

હે ભગવાન, ભલા માણસો અને નિર્મળ માણસોને અનુસરી શકું, સાદી સીધી વસ્તુઓનો આનંદ માણી શકું, મન, વચન અને કર્મથી તરીલ લોકોની સેવા કરી શકું એ માટે મારા પર તારી કૃપાની વર્ષા કર.

તારી કૃપાની વર્ષા કર, જેથી તિરસ્કાર અને લજજાસ્પદ હોય તેવો એક પણ હરફ ઉચ્ચારું નહીં, મારી ભૌતિક વાસનાઓનો હું ત્યાગ કરી શકું, બીજાનું કદાપિ ખરાબ ન બોલું,

બધા લોકો સાથે શાંતિપૂર્ણ મનથી જીવી શકું, અને જે રીત દેવના દૂતો અભિમાન અને સ્વાર્થી વિચારથી રહિત હોય છે, તે રીતના અમે સૌ બની રહીએ.
- તુલસીદાસ

વિશાળ મહાસાગરો વિષે જાણીએ...

- ✦ મહાસાગરોનું અચૂક આયુષ્ય ગણવું મુશ્કેલ છે. પરંતુ ભગભગ પાંચીશ કરોડ વર્ષ જૂના દરિયાઈ અવશેષો મળી આવેલ છે.
- ✦ મહાસાગરો પૃથ્વી પરનો ૭૦.૭૮ ટકા ભાગ આવરી લે છે.
- ✦ મહાસાગરોની ખારાશનું બધું મીઠું જો કાઢવામાં આવે તો એક અંદાજ પ્રમાણે બધા ખંડો ઉપર ૫૦૦ ફુટ (૧૫૨.૫ મીટર) જાડો થઈ જાય.
- ✦ મહાસાગરોની સરેરાશ ઊંડાઈ ૧૨,૪૬૪ ફુટ (૪૦૮૬ મીટર) જેટલી છે.
- ✦ સૌથી ઊંડો મહાસાગરનો ભાગ ૩૩,૭૮૨ ફુટનો ફીલીપાઈન ટેન્ચના વિસ્તારમાં આવેલ છે.
- ✦ સૂર્યની ૨૦ કરોડ કેલરી સૂર્યશક્તિ (સન એનર્જી) મહાસાગરના એક ચોરસ કિલોમીટર ભાગ પર ઉનાળાના એક દિવસમાં આવે છે. એમાંની ૯૯.૫ ટકા શક્તિ પાછી ફેંકાઈ જાય છે કે મહાસાગરમાં શોષાઈ જાય છે. પરંતુ ફક્ત ૦.૫ ટકા શક્તિ જ મહાસાગરોના સૂક્ષ્મ જીવાણુઓ ઉપયોગમાં લે છે. -સંકલન

અંધકારથી... પ્રકાશ તરફ...

કાંટો! જેટલા દિવસ એ પગમાં પડ્યો રહે, વધુને વધુ ઊંડો જતો જાય! પછી એને કાઢવામાં ભારે મુશ્કેલી પડે!

બસ, કાંટા જેવું જ છે પાપ! જેટલા દિવસ અંદર પડ્યુ રહે, વધુને વધુ તે ઊંડુ જતું જાય! પછી એના નિકાલ માટે ભારે ત્રાસ વેઠવો પડે!
-મુનિ રત્નસુંદર વિજયજી

સપ્ટેમ્બર માસના યાદગાર દિવસો

૫ : શિક્ષક દિન	૧૯ : જીન સંવત્સરી
૮ : વિશ્વ સાક્ષરતા દિન	૨૧ : વિશ્વ શાંતિ દિન- (સન હિલ્સ અભ્યાસ)
૧૦ : વિશ્વ આત્મહત્યા નિવારણ દિન	૨૬ : વિશ્વ બધિર દિન
૧૪ : વિશ્વ પ્રદૂષણ નાબુદી દિન	૨૭ : વિશ્વ પ્રવાસન દિન
હિન્દી દિન-અંધ જન્મ દિન	૨૯ : વિશ્વ ઠંડપ
૧૬ : વિશ્વ ઓઝોન દિવસ	

વિજ્ઞાપિ : 'વસુંધરા જ્યોત' માસિક મુજપત્ર આપ નીચે દર્શાવેલ 'વેબ સાઇટ' પર વારંવાર શકશો. આપના પ્રતિભાવો આપેલ ઇ-મેઇલ vasundhara.org.raaj@rediffmail.com ઉપર મોકલવા નક્કી વિનંતી - તંત્રી શ્રી

www.vasundharatrust.org